

AGROMEŽSAIMNIECĪBA: AICINĀJUMS LAUKSAIMNIEKIEM

Latvijas Dabas fonds aicina pieteikties lauksaimniekus un zemes īpašniekus, kas ir ieinteresēti agromežsaimniecībā un vēlētos piedalīties Eiropas Komisijas līdzfinansētā projektā, lai ieviestu šīs prakses savā saimniecībā

Jautājumiem un kontaktiem

VALTERS KINNA | valters.kinna@ldf.lv, tel. +371 28346153
CELINE HUART | huart.cel@gmail.com

KAS IR AGROMEŽSAIMNIECĪBA?

Šī Eiropas Komisijas līdzfinansētā LIFE “Daba un biodaudzveidība” programmas projekta mērķis būs sadarbībā ar uzņēmīgiem lauksaimniekiem un zemes īpašniekiem ieviest Latvijas apstākļiem piemērotas agromežsaimniecības sistēmas, kas kalpos kā demonstrējumi un labās prakses piemēri.

Ar projekta aktivitātēm tiks veicināta zināšanu, pieredzes uzkrāšanās un apmaiņa, kā arī uzlabots atbalsts agromežsaimniecības praksēm politikā un likumdošanā. Projektu īstenoš Latvijā Dabas fonds, projekta pieteikums šobrīd ir izstrādes stadijā.

Agromežsaimniecība ir kopējs apzīmējums zemes lietojuma sistēmām, kurās daudzgadīgi kokaugi (koki, krūmi u.c.) tiek audzēti kopā ar kultūraugiem (labību, lopbarību) vai lopiem gan vienlaicīgi telpiski sakārtoti, gan secīgā maiņā. Kokaugi var tikt izvietoti lauku vidū (grupās, rindās) vai malās.

Agromežsaimniecība sniedz vairākas priekšrocības, ieskaitot daudzveidīgu produkciju, lielāku noturību pret klimata pārmaiņām un laikapstākļu ekstrēmiem, oglekļa piesaisti, uzlabotu augsnes auglību, barības vielu apriti un citas. Agromežsaimniecība ir atzīta un atbalstīta arī [Eiropas Savienības likumdošanā](#).

PAR KO BŪS ŠIS PROJEKTS?

KAS IR NEPIECIEŠAMS NO JUMS?

Gatavība 5 gadus piedalīties projektā kā partnerim, sākot ar 2021. gada septembri.

Interese ieviest agromežsaimniecības sistēmas savā īpašumā, integrējot koku un/vai krūmu stādījumus ar Jūsu ierasto saimniekošanas veidu vai uzsākt jaunu produktu iegūšanu un veidot agromežsaimniecības sistēmu “no nulles” (ne tikai jauni ar kokiem saistītie produkti, bet arī jauni lauksaimniecības produkti).

Gatavība kļūt par demonstrējumu saimniecību un vismaz reizi gadā piedalīties “atvērto durvju dienās”.

KO JŪS IEGŪSIET?

Līdzfinansējumu agromežsaimniecības sistēmas(-u) ieviešanai savā saimniecībā (koku stādu iegādei, stādu aizsardzībai, ērtai apsaimniekošanai nepieciešamajiem sagatavošanās pasākumiem).

Jūsu saimniecības ekonomisko novērtējumu, kas palīdzēs identificēt jaunas tirgus iespējas un gūt papildu ienākumus no Jūsu lauksaimnieciskās darbības.

Iespēju piedalīties zināšanu un pieredzes apmaiņā ar citiem saimniekiem no Latvijas un Ziemeļvalstīm.

Projekta ietvaros veiktā izpēte, ilgtermiņa monitorings un uzlabotie ekosistēmu pakalpojumi palielinās jūsu saimniecības kopējo noturību pret dažādiem vides faktoriem un radīs risinājumu konkrētiem izaicinājumiem (piemēram, erozija, apputeksnēšanās, plūdu/sausuma novēršana, un citiem).

ESAT IEINTERESĒTS?
AIZPILDIET PIETEIKUMA ANKETU:
<https://ej.uz/agromezsaimnieciba>

AGROMEŽSAIMNIECĪBAS PRIEKŠROCĪBAS

IEGUVUMI VIDEI

Koki agromežsaimniecības sistēmās ir noderīgi sabiedrībai kopumā – tie attīra gaisu un ūdeni, kā arī palielina biodaudzveidību un veido piemērotāku vidi aizsargājamām sugām ([lose, 2007](#)).

Daudzi ieguvumi videi tiešā veidā palīdz saimniekošanai: kultūraugiem – apputeksnēšana, bioloģiskā kaitēkļu kontrole, dzīvniekiem – aizsardzība no saules, vēja un kukaiņiem, kā arī daudzveidīgāka barība. Agromežsaimniecības prakses samazina augsnes eroziju un uzlabo ūdens režīmu, palielinot kopējo lauksaimniecības sistēmas noturību ([Torralba et al., 2016](#)).

SOCIĀLIE IEGUVUMI

Agromežsaimniecība sniedz iespēju saimniekiem celt savu lauksaimniecības zemju ainavisko vērtību un potenciālu lauku tūrismam ([Mcadam et al., 2008](#)).

EKONOMISKIE IEGUVUMI

Pieredze un pētījumi citur Eiropā pierādījuši, ka audzēt kokus un kultūraugus agromežsaimniecības sistēmās var būt 20–40% produktīvāk nekā audzējot tos atsevišķi pozitīvās augu mijiedarbības dēļ ([SAFE, 2005](#)).

Saražotās produkcijas daudzveidība nes drošību saimniecībai – nišas produkti (augļi, rieksti, sulas, sēnes) var tikt ražoti līdzās ierastajai produkcijai (labībai, dzīvnieku produktiem, koksnei). Daudzveidīga sistēma ir izturīgāka pret cenu svārstībām un ražas zudumiem, kas rodas ekstrēmu laikapstākļu dēļ ([Rois et al., 2018](#)).

Viegli pieejama koku un krūmu integrēšana lauksaimniecības sistēmā rada ienākumus ilgtermiņā ([Wilson, Lovell, 2016](#)).

ALEJU LAUKSAIMNIECĪBA

Viena vai vairākas rindas ar kokiem 15–30 m atstatumā mehānizēti apstrādātās aramzemēs, koku rindām pa vidu audzē ierastos kultūraugus.

Situācija lauksaimniecības zemē:

- | augsnes auglības samazināšanās,
- | lauksaimniecības kaitēkļi (slimības, kukaiņi),
- | vēja ietekme uz ražu.

LAUKMAĻU, PRETVĒJĀ STĀDĪJUMI, DZĪVŽOGU RINDAS

Koki un krūmi, kas stādīti rindās apkārt ganību zonai vai pa vidu, sadalot zemi joslās, lai radītu barjeras ganību platības rotācijai.

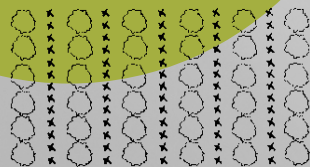
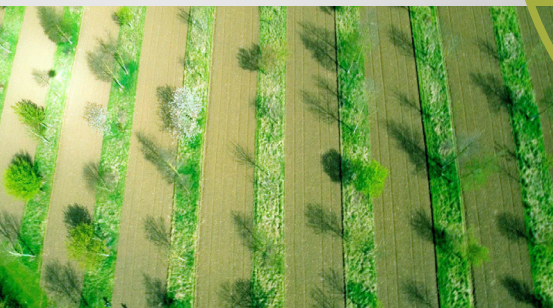
Situācija lauksaimniecības zemē:

- | zema zemes auglība – neliela zālaugu raža,
- | augsne pakļauta erozijai,
- | augsti sausuma riski.

Iespējamie ieguvumi no šīs sistēmas:

- augstas pievienotās vērtības koksne, augļi, rieksti (atkarībā no koku sugu izvēles),
- palielināta kultūraugu raža (uzlabotās, bioloģiskās kontroles, augsnes auglības un vēja erozijas samazināšanas dēļ),
- zaļo koridoru izveidošanās.

Iespējamie ieguvumi no šīs sistēmas:

- zālaugu ražas uzlabošanās (uzlabota ūdens režīma, augsnes auglības dēļ),
- papildu paaugstinātas vērtības barība lopiem,
- patvērumš lopiem (no vēja, saules, kukaiņiem),
- koksnes raža (šķeldai, enerģijai, lietaskociem),
- uzlabota estētiskā vērtība.

PARKVEIDA GANĪBAS/ MEŽA GANĪBAS

Latvijas teritorijā vēsturiski izmantotas sistēmas, kur zālajos ir izklaidus augoši koki, taču gaismas daudzums ir pietiekams zāles augšanai.

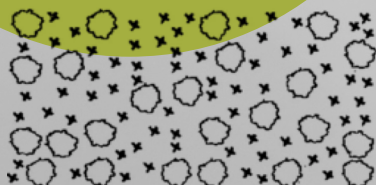
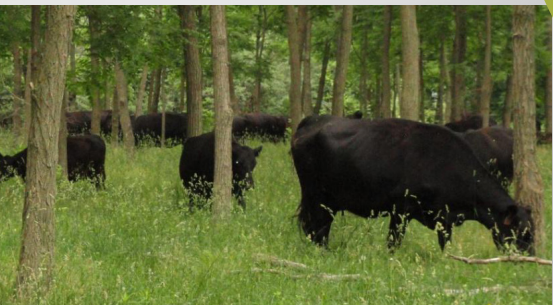
Situācija lauksaimniecības zemē:

| pamesto lauksaimniecības zemju aizaugšana,
| lauksaimniecībai potenciāli izmantojama zeme ar jau eksistējošiem kokiem.

Iespējamie ieguvumi no šīs sistēmas:

- patvērums lopiem no karstuma un vēja,
- barība lopiem ar pievienotu uzturvērtību vai medicīnisku nozīmi,
- papildu produkcija: koksne/augļi/rieksti/sulas (atkarībā no koku sugas).

GANĪBAS AUGĻU DĀRZOS

Apzinātas un organizētas ganības (aitu, vistu, zosu, cūku, u.c.) augļu dārzā, kas ražo augļus, ogas vai/un riekstus.

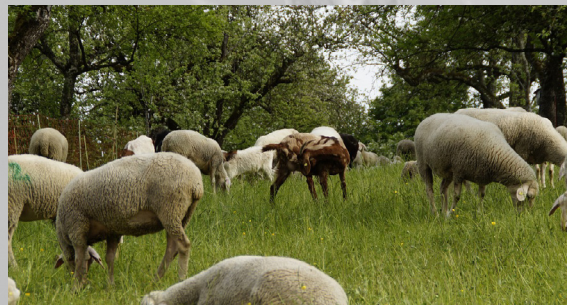
Esošā situācija:

| kukaiņu un slimību ietekme uz ražu,
| augsnes auglības samazināšanās.

Iespējamie ieguvumi no šīs sistēmas:

- dzīvnieku veicināta bioloģiskā kaitēkļu un slimību kontrole,
- papildu paaugstinātas vērtības barība lopiem,
- dabiska augsnes mēslošana.

MEŽA DĀRZS

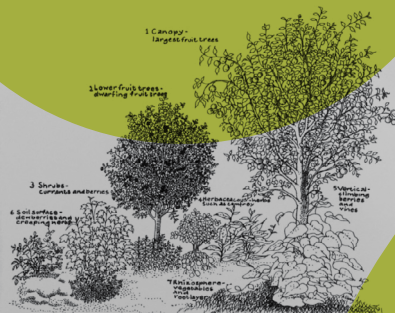
Daudzgadīgo augu un koku polikultūras ar mērķi radīt pašregulējošu, viegli apsaimniekojamu sistēmu ar pēc iespējas lielāku produktīvu mijiedarbību starp augiem.

Esošā situācija:

- | zeme nav piemērota intensīvai lauksaimniecībai,
- | maza izmēra saimniecība,
- | vēlme pēc maz-mehānizēta darba.

Iespējamie ieguvumi no šīs sistēmas:

- augsta ēdamās produkcijas daudzveidība,
- vieta izglītībai un atpūtai,
- dzīvotnes radīšana, kas veicina bioloģisko daudzveidību un ir noderīga visai saimniecībai.

RISKI UN KĀ TOS MAZINĀSIM

Lai gan modernākās agromežsaimniecības prakses nav ilgstoši pārbaudītas Latvijā, tās jau vairākus gadus izmanto citur Eiropā, tostarp Skandināvijā. Daudzos gadījumos tas notiek vietās ar līdzīgiem vai pat skarbākiem klimatiskajiem apstākļiem, iegūstot adekvātas ražas. Strādājot pie agromežsaimniecības sistēmu dizaina, mēs nodrošināsim sadarbību ar labākajiem vietējiem un Skandināvu ekspertiem, lai, ieviešot agromežsaimniecības sistēmas, nodrošinātu uzlabojumu produktivitātē un vides kvalitātē.

Citi riski ir saistīti ar likumdošanas un lauku atbalsta politikas nepilnībām. Mēs sadarbosimies ar atbildīgajām valsts iestādēm, lai nodrošinātu, ka tiek piemērots pēc iespējas izdevīgākais likumiskais un lauku atbalsta politikas ietvars, kas atbilst katras saimniecības kontekstam, lai nemazinātos valsts un Eiropas Savienības atbalsts Jūsu saimniekošanai.

ESAT IEINTERESĒTS?
AIZPILDIET PIETEIKUMA ANKETU:
<https://ej.uz/agromezsaimnieciba>

